



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

Feria tertia post pascha: de dulcissima pace.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

Feria tertia.

In hierusalem consolabimini. ridebitis et gaudebit cor vestrum. Unde dicitur fuit diuiti epuloni de lazaro me dico Luce. xvi. Nunc hic consolatur tu homo cruciatus. Unde David. Cantate in primo thono de sanctis. Estes ibant et flebant. scilicet in presenti vita. mittentes semina sua. scilicet bonorum operum. Sequitur. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Fleuit magdalena et alij postea resurrunt. Quintus dicitur. et in enangelio. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. O civis elemosina est gradus potissimus paradisi: quia associat animam ad hanc gaudia paradisi Ambrosio. Non sunt hominis bona: que homo seculi ferre non potest: sola misericordia comes est defectorum. Quis vteris pietate in pauperes talem habebis. Tob. iiij. Noli auertere faciem tuam ab illo paupere: ita fiet: ut non auertatur a te facies dei. Quod si egerimus eternus deus sua bonitate condonabit hic gratiam: et in aliam gloriam ineffabilem paradisi.

Feria. iij. pasche. De iocundissima pace.

Tetit iesus in medio discipulorum suorum: et dixit eis. Pax vobis Lu. xxiiij. Secundum Alb. christus iesus in omnibus mediis voluit tenere. Quia secundum philosophum. iij. Ethicorum. Virtus in medio consistit. In eodem mediis in omnibus est laudabile. Nasci voluit in media nocte Sap. xvij. Dum silentiis penetrant omnia: et nox in suo cursu mediis iter haberet: omnipotens sermo tuus domine exiliens de celo a regionalibus sedibus. Nasci voluit in medio terre habitabilis. ps. Operatus est salutem in medio terre. Nasci in medio animalium Abacuch. iiij. In medio animalium innotesceris. In me-

dio doctorum disputavit Luc. ij. In medio latronum crucifixus Jo. xix. post resurrectionem apparens hodie apostolis suis in medio stans obtulit dulce paranymphum. Pax. Ego sum. non res fantastica: seu illusio dyabolica. Per omnes quinque sensus voluit christus ostendere veritatem sue resurrectionis. Primo per visum: cum dixit. Videte manus meas et pedes meos: quia ego sum. Et Johannes addidit quod ostendit eis latus. Secundo manifestavit suam resurrectionem per auditum. cum dixit. Pax vobis. Audientes enim discipuli vocem domini eum ad loquelam cognouerunt. Maxime quia habebat talem modum scilicet pax vobis per quod datur intelligi ut verba pacis semper habeatis. Tertio manifestavit per olfactum per hoc quod dicit Joh. insufflavit et dixit. Accipite spiritum sanctum. Quarto per gustum: quia obrulerunt ei partem piscis assi. et sanum mellis. Quinto per tactum. Unde dixit. Palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. Tamen conturbati existimabant se spiritum videre Glo. Diuina enim providentia permitti sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dominica resurrectione. Et dixit eis. Quid turbati estis. Et cogitata. ascendit in corda vestra. Videte manus meas et pedes meos. quia ego ipse sum. Glo. Per cicatrices clauorum ibi remanentes ostendit quod erat idem corpus numero. Palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. Glo. Per hoc enim ostendebat habere corpus verum non fantasticum. Et ostendit eis manus et pedes. Adhuc illis non credentibus dixit eis. habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtulerunt ei partem piscis assi: non pastillum: quia carnes non comedit nisi de agno. et sanum mellis: et manducauit coram eis. Queritur vtrum illa comestio fuit

vera vel nō. Respondet Tho. in quo:
liber. ij. q. v. ar. ij. Qd̄ ch̄stus vere
comedit. sed nō in corpus quersus est
cibus ⁊ in carnem: qz erat extra statū
generationis ⁊ corruptionis. Unde
cibus ille fuit virtute xp̄i resolut⁹ in
piacentem materiā. Cibus assumpt⁹
ab angelo neqz cōuertit̄ in corpus af
sumptum: neqz corpus illud est talis
nature vt in illud possit alimentū cō
verti. Ideo dixit angelus Tob. xij. cū
essem vobiscum per voluntatē dei vi
debar quidā manducare ⁊ bibere: s;
ego cibo et potu inuisibili vtor. Ille.
Cum manducasset dixit eis. hec sunt
verba que locutus sum ad vos: cū ad
huc ec̄m vobiscū. Et aperuit illis sen
sum vt intelli. scrip. ⁊ dixit. Qm̄ sic o:
portebat xp̄m pati ⁊ resurgere a mor
tuis ⁊ p̄dicare in noīe eius p̄nitiam et
remissionē peccatorū in quo s̄cto enā
ge. postq̄z noster triumphās saluator
cū tanto studio ⁊ sic viuis p̄conīs pa
cem commendat inducunt me debere
eam vobis relinquere p̄ meo vltimo
sermone de qua tria dulcia mysteria
se offerunt contemplanda.

¶ Prīmū d̄ diuersificationis.

Secūm d̄ specificationis.

Tercium d̄ inductionis.

¶ Circa p̄mū theologū: p̄cipue Tho.
xxij. q. xxxix. ar. i. et sup̄ epl̄as Pauli
ij. Corin. xij. ⁊ Rom. in. ij. di. vij. Tri
plex est pax. Prīma dicit̄ inquinata.
Secūda simulata. tertia ordinata. Prī
ma est illoꝝ q̄ sunt in malo cōcordes
inter latrones: inter lusores: inter cō
cubinarios qui pacifice in malo con
ueniunt. hec aut̄ sunt herodis et Py
lati. De qua ps. Quare fremuerunt
rē. vsqz xp̄m eius. hec aut̄ pax non est
bona: nō est Tho. xxij. q. xxij. ar. i. qz
pax fundatur in bono virtuoso et
honesto. Juxta illud philosophi. viij.
Ethi. Amicitia tunc est p̄fecta que ē
p̄pter virtutem. Sed pax que est inter
malos non est fundata in virtute: sed
sup̄ vicijs. Is̄rl̄ rē. Unde Ual. recitat
de duobus amicis: quoz alter alterū

ad malum inuitabat: qd̄ cōtra Cato.
Qd̄ iustum est petito vel qd̄ videatur
honestum. Nam stultus est petere q̄
possit iure negari. Cūqz ille non as
setiret. Alter dixit. Quid mihi p̄dest
tua amicitia: postq̄z nō facis que ego
volo. Respondit ille. Amice qd̄ mihi
p̄dest habere te in amicum si me opz
p̄pter te agere turpia. ¶ Secūda
par. rē. De hac ps. Loquunt̄ pacem
cū p̄ximo suo: mala aut̄. rē. ⁊ Zere. ix.
In ore suo cū amico pacem loq̄tur oc
culte aut̄ ponit insidias. O quot sunt
qui in ore habent pacem. in corde ho
fel. hec aut̄ sunt iude. De qua Mathe.
xxvi. Aue rabbi: ⁊ osculatus est eum.
hec figura est. ij. Reg. ij. De Joas qui
salutauit amasā di. Salue mi frater
⁊ tenens manū dextram cum pugio
ne eum occidit. Et ille qui ducem Sa
leam occidit. rē. De hac pace hiero.
ad celantiam. Osculabantur quidā
mihi manus. ⁊ ore vipereo detrahe
bant: dolebant ore ⁊ corde gaudebāt
O q̄ti ore salutāt: intus aut̄ sunt ples
ni dolo. Unde zeno phus. Malum ho
minem blande eloquentē agnosce tu
um laqueū esse. Ista nullo modo deo
placet: qz simulata. Eccl. x. Simula
tor ore decipit amicum suū. Et quis
ipse veritas est Joh̄. xix. Ego sum ve
ritas: ideo abhominatur simulationē
¶ Tercia dicit̄. rē. Est illoꝝ q̄ cordia
li amore diligunt. De qua xp̄s hodie
Pax vobis. Unde dicunt doc. q̄ nihil
gratius h̄z reperiri: sicut pax Sicut
ipse dicit Eccl. xxv. In tribus b̄n̄ plas
citum est sp̄i meo que sunt. p̄bata co
ram deo ⁊ hoībus. Cōcordia fratru
amor p̄ximoz: vir ⁊ mulier sibi bene
consentientes. Et sicut philocaptus
de muliere tria obfuarē solet.

¶ Prīmo de ea cogitat.

Secūdo habitat libenter cū ea.

Tercio facit fieri magnificas.

Ira ad p̄positum Deus. ¶ Prīmo de
pace cogitat Zere. ix. Ego cogito cog
itationes pacis. ¶ Secūdo stat cū
ea Mathe. xxij. Ubi fuerint duo vel

Feria tertia.

tres congregati in medio eorum sumi.
¶ Tercio facit fieri cātilenā: q̄ ipso nato angeli cecinerunt. Gloria in excelsis. 2c. Nō illi qui habent dyabolū in corde. Sed nota. fm̄ Albertum q̄ hec pax d̄z haberi tripliciter. ¶ Primo in ore. Ro. vlti. Salutate inuicem in osculo pacis. Cōtra illos infames qui non faciunt: sed tenent loquelam heb. xij. Pacem sequimini cum hominibus: et deus pacis et dilectionis erit vobiscum. Sen. Pacē habeto cum hominibus. cum vicis bellum. ¶ Secūdo d̄z haberi in corde Mat. xxij. Dilige proximum tuum. s. corde: sicut teipm. Quia. ix. Eth. Amicus ad amicum d̄z se habere sicut ad seipsum. ¶ Tercio in opere vt subueniatur in necessitate si opus est. i. Jo. ij. Nō diligamus verbo neq̄ lingua: sed opere et veritate. In vitis patrum legitur q̄ orāte Machario: vox insonuit ad eum di. Nondum ad mensuram duarum mulierum peruenisti. que habitant in proxima ciuitate. Cū quesisset. Macharius ab ipsis conuersationē earum dixerunt. Nō erāt vxores duorum fratrum: et per. xv. annos simul habitauerant: nec vnq̄ aliqua earum verbo vel facto aliam contristarat. Et posuerunt in corde suo nunq̄ verbum seculari loqui in vita sua. Unde meritum earum fuit q̄ nunq̄ litigarent: et meritum suum superauit meritum heremite. Unde patet p̄mum.
¶ Secundum principale. 2c. fm̄ Egidij lib. de regimine principis. Specialiter pax debet reperiri in tribus generibus personarum.
¶ Primo inter virum et vxorem.
Secūdo in tota familia.
Tercio in tota ciuitate.
¶ Primo. 2c. Ad quam habendā due sunt regule obseruande ex parte vtriusq̄. ¶ Primo ex parte viri: due regule. Prima vt eam diligat. Ephef. v. Viri diligite vxores vestras. Nō facit qui concubinam tenet. et priam sinit. Vis amari ab vxore tua

ama illam. Sen. Si vis amari ama. Secunda vt eam foueat de necessitate. Nō facit qui concubine prouidet: de manicis rubris/subris/et alijs et bona domus dissipant. Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. Infern. Terra sitiens. Ignis. Quartus mala mulier. Prouer. xxix. Qui nutrit scortum perdet substantiam. Secūdo due sunt alie regule ex parte vxoris ad virum. Prima vt virum suum honoret. i. Pe. iij. Mulieres sint subdite viris. Quia. ij. Cor. xix. Vir cepit est mulieris. In huius exemplum legitur Sen. xvi. ca. De sarra que virum suum dñm vocauit in signum reuerentie. Et mulier debet reputare virum suum sapientiam et pulchritorem alijs viris. Quia vt dicit ph̄s in lib. Icono. Maxime honor est mulieri: si respicit virum suum. Secūda regula vt res domus cōseruet. i. Cor. xij. Domi viros suos interrogent. In huius figuram legitur Sen. iij. Nō dominus formauit Eua de costa viri: ipso dormiente. Expressus factus autem clamauit ad eam. Hoc os ex ossibus meis: et caro de carne mea. Inter quos ita fuit intimus amor q̄ lingua exprimi non potest. ideo ph̄s vbi s. Nichil enim homini potest esse melius q̄ si vir et vxor pari concordia domus gubernent. ¶ Secundo hec pax debet esse in tota familia. Ad quam habendam sunt due regule necessarie. Prima circa filiorum nutritionē ne faciāt mala: ne ludāt. ne blasphement deum et sanctos. Ad vos dico fratres. In. vi. Eth. Bonus est q̄ patres corrigant filios ociosos. Eccl. vij. Filij tibi sunt: corrige illos. Non parcas baculo. Ideo Hiero. ad Salunam. Non est p̄ni apud deū meriti: bene filios educasse. hely offensus deum ob vicia liberorum. Ergo placatur econuerso deus virtutibus eorum. Secunda regula est circa seruos. Timorem vt audiant missas: cōfiteantur temporibus suis. Tene scilicet nam in timore. Et quando vadit per

aquam eam respice. Sed hodie serui famuli sclauē sunt pessimi non obseruantes diuina pcepta. Et rō ē p̄ h̄i li. 3. cono. Impossibile est negligentibus dñis: seruos esse sollicitos: vñ p̄ 3. rē. ¶ Tercio hęc pax debet esse in tota ciuitate: s̄m Augu. v. de ciui. c. xvij. r. Egi. d. ro. li. de regimine p̄ncipū: qñ q̄ fuerunt que romanum imperium per multa tempora dilatarunt: et in presentia ciuitates dñis castra dilatantur: r. in prosperitate continentur. ¶ Primum fuit iusticia. De qua i. Pol. Sine iusticia: impossibile ē habitare ciuitatem. r. Aug. iij. de ciui. ca. iij. Remota iusticia: quid sunt regna: nisi magna latrocinia. sed hodie non inuenitur: quia pueritur auro r. muneribus. v. q. ij. c. Pauper. Cito violat auro iusticia. r. Leo papa. Nihil est in eo vestigium iusticie: qui mulieribus delectatur. Clama p̄ra officiales. Esay. i. Principes tui infideles: focij furum. ¶ Secundus fuit probitas morum. In. i. Pol. Oportet ciuitatem de virtute esse sollicitam: et Aug. loquens de scipione affricano dicit. Scipio affricanus non contentus reimpub. esse felicem: stantibus edificijs: r. ruentibus moribus. Ille. hęc autem probitas morum debet esse in officialibus. Et in populo. Primo inter officiales. Debent esse ornati virtute et immunes a vicijs. Ab ira: a luxuria: ab auaricia: a rapinis. 3o p̄ h̄i. vi. Pol. Princeps debz esse deicola: quia tunc homines solent timere regem: quando vident ipsum timere deum. Ideo r. lex precipit q̄ qui p̄ sunt alijs in docendo: aut in regimie debent primo esse decorati bonis moribus. C. de p̄fessoribus et medicis. l. magistros. Magistros studiorum doctoresq̄ excellere oportet morib⁹ primus deinde facundia. Scdo hęc p̄bitas debet esse in populo. Immunis a latrocinijs: a blasphemijs: ab auaricia. ¶ Tercium fuit zelus r. amor patrie. Pro quo se exponebant ad omnia

sustinenda: etiam mortes: vt patet de mutio sceuola de mercurio. de. W. regulo. r. Torquato. De quib⁹ Aug. in vi. de ciui. c. vij. r. Virgi. in. vi. hęc duo sūt illa libertas r. cupiditas laudis humane: que ad facta miranda cōpulere romanos. Sed hodie relicta patria querunt p̄p̄riū commodū: desiderantes penuriā: r. caristiā. ¶ Quartum fuit maturitas regentium. Unde Plato seculum posuit esse felix. quando sapientes regnarent: r. p̄ oppositū quando fatui. Clama cōtra cōitates que reguntur in consilijs a popularibus: r. contra monasteria q̄ habēt fastuos prelatos. Ad quod facit exēplū Valerij li. v. d. Tarquinio. Qui cū nō posset expugnare Sabinos misit simulādo filium verberatus r. p̄cussus tanq̄ transfugum ad eos: tanq̄ p̄fem fugeret. Quo suscepto in ducem electus est. Cum vero ignoraret modus tradēdi ciuitatē scripsit patri: de modo. Pater autem verbis nihil respondit nuncio: sed duxit eum in ortū. vbi erāt multa papauera: r. capita eorum grossiora virgula cepit p̄cutere. Nūcius autem reuersus indicat. ¶ Sexto Tarquinio. Ille autem astutus intellexit: r. cepit principales ciuitatis excere: r. ciuitatem tradidit patri. Ideo Ari. ij. Rhetor. Quanto maior populus tanto minor intellectus. ¶ Quintum est pax. Unde scripserunt in p̄foribus templi. Templū pacis eternum. Quandiu durat omnia prospere succedunt. Et p̄ oppositum male r. pessime. Attestante Salustio in Iugurtino. Cōcordia parue res crescit discordia maxime dilabuntur. Et quidam vulgaris: veritate r. non scriptura potest probari lege r. rōne q̄ discordia r. vnione res crescunt r. discordia vident perire. Vñ patet scdm. ¶ Tercium d̄. rē. Ad pacem inducimur triplici ratione. ¶ Primo rōne admonitionis. Scdo rōne assimilationis. Tercio rōne fructificationis.

Feria tertia

Primo rē. Triplex est admonitio. Prima diuinalis. Luc. x. In quacūq; domum intraueritis primum dicite. Pax huic rē. Col. iij. Pax xpi exultet in cordibus uestris. Ro. xij. Cū omnibus hominibus pacem habentes. et i. Corin. vij. In pace vocauit nos de⁹ Heb. xij. Accessistis ad noui testamenti mediatorē Jesum et sanguinis aspersionem melius loquentem q̄ Abel. Ille sanguis Abel clamauit: vindicta vindicta. Sanguis xpi: parce. parce: Sanguis Abel iusticia. Sanguis xpi misericordia. **S**ecunda admonitio est Cano. iij. q. v. c. falsas. Et in Cle. de sepultu. c. Duduz; ubi dicitur Pacis tranquillitas vigeat feruor charitatis estuet. **T**ertia est ciuilis. ff. de legationibus. l. Quēstram. et. ff. de orig. iur. l. ij. §. Nouissime. et. ff. de noui operis administratione. l. i. vbi. dicitur Nihil aliud agat p̄ses: nisi controuersias dirimere. et. l. cum pretor. §. Dulcissimi. ff. de. ij. Pretordiscordijs propinquorum sedandis prospexit: quas solet communis materia excitare. Scdo rē. Quia per illam xpo assimilamur. Mat. v. Beati pacifici qm̄ rē. Fuit em̄ testamentum xpi. In quo matrem reliquit Johanni. aiam patri. corpus Ioseph. Sz pacez hominibus. Et vt dicit. xi. q. i. c. Siluester: et C. de fideicō. l. Amplius. heres non seruans testamentum defūcti est ex heredandus. Ita non obseruātes pacem quam xps legauit: sunt priuati hereditate paradisi: vt non filij dei sz demonis vocentur. Ideo Augu. super Joh. Sola dilectio discernit inter filios regni: et filios dyaboli. Practica Talis ad ecclesiam vadit: non cognosco an sit in gratia: quis accipit aqua sanctam: audit missas: signat se signo crucis: nisi sola charitate. **T**ertio rōne rē. Triplex fructus acquiritur ex pace. **P**rimus dicit spūalis dilectio. Qz rōiani p̄itentur. ad missas eunt: ecclesias visitāt: et alia bona spūritualia faciunt. Aug. Pax est serenitas mentis tranquillitas cordis: vinculum amoris. **S**cds dicitur cordialis quietatio. Qui pacifice uiuunt: non oportet ferant secum arma securi in via eunt. dormiunt in domo sine aliquo timore. **T**ertio dicitur bonorum temporalium multiplicatio. Ex ipsa pace multiplicantur bona temporalia: coluntur possessiones. crescunt opes. Aug. xix. de ci. dei. Tale est bonum pacis q̄ in rebus creatis nil grauius solet inueniri. Et ex hoc dicit. s. Tho. xij. q. xxix. ar. ij. Qd̄ oia appetunt pacem. Et rōne conseruationis quia appetunt cōseruari in esse: quod non est sine pace. Et rōne dilectionis. Quia sicut nemo est. qui nolit gaudere: ita nemo est qui pacem nolit habere. Cūm pax sit causa gaudendi. Sed dicit q̄ non omnia appetit pacem p̄ hanc rōnem. Quod non cognoscit pacem: non appetit pacem. Sed rōne caritatis non cognoscunt rē. Respondeo q̄ bella gerunt intētiōne pacis. Qui em̄ querunt bella non desiderant nisi pacem. quam se habere non estimant. Qz non est pax si quis cuius alio concordet contra illud qd̄ ipse magis uellet et ideo hoies querunt hanc concordiam rumpere bellando: tanq̄ defectuz pacis habentem: vt ad pacem pueniant: in qua nihil uoluntati eoz repugnet Et propter hoc omnes bellantes querunt p̄ bella peruenire ad aliquam pacem pfectiorem: q̄ prius haberēt. Si cut et Tulli⁹. i. offi. affirmat. et Tho. supra. Igitur pax uobis. heus ex charitate uincat fraterna pietas: a curas lanceas: mortiferas sagittas. scindentes spatias: et altas machinas bellicas Exemplum duorum regum: quorum vnus interfecit filium alterius. Rex cuius filius erat occisus obsedit ciuitatem cum suo exercitu: dicens eam ad maximum extermīnium. Videns hoc rex decreuit inimicum pacificare mandauit uortas aperiri. Depositis vestibus sola camisia textus cum cortigia ad collum et ueniam petijt super

ocellionem filij. Rex autem inia-
 tus veniam dedit ei. Dum ecclesiam
 ingrederetur imago: crucifixi que in
 medio ecclesie stabat inclinans se et
 brachis mouens visa est omnib⁹ ast⁹
 tibus regratiari regi qui pepcit ini-
 mico suo. Quapropter astantes mei
 q̄tum possum vos oro. q̄ amore illi⁹
 supremi dei et laboribus quos vestra
 causa hac quadragesima suscepti q̄ v
 nusq̄ usq̄ parcat si quis sibi iniurias
 fecisset: et amplexetur hanc dulce pa-
 cem. Qm̄ hec est que nos efficit filios
 dei. Illa que sola inter filios regni et
 baratti infernalis discernit. hec que
 nos ad deum sola perducit. hinc La-
 ctan. noster in. v. li. ca. viij. Ad propo-
 situm ita egregie loquitur. Quaz bea-
 tus esset q̄q̄ aureus humanarum re-
 rum status: si per totum orbem mansue-
 tudo: et pietas et pax: et innocentia: et
 equitas: et temperantia: et fides mora-
 retur. Ille. Idcirco et ego eam vobis
 pro testamento meo relinquo.

¶ Jam patres et matres cum vtrage
 ingenij nauicula per dei adiutorium
 ad portum deuenerit et ad terminuz
 nostrarum predicationum et lectionu
 vobis expositarum: necessarium vide-
 tur preterire excusationes coram ve-
 stris humanitatibus: qm̄ lingua et in-
 genuz mihi deficiunt. sed q̄ extat se-
 necententia. Beneficiorum memo-
 ria non debet senescere habeo vobis
 agere gratias summas immortales
 et tantis beneficijs vestris in me col-
 latis. Manete in pace: manete cum
 deo. Pergo in domum dei mei. Roga-
 te ergo iesum piuum: vobis et mihi sta-
 bilitatem tribuat.

¶ Explicit quadragesimale fratris
 Sabuelis Barelete.